

การรักษามะเร็งผิวหนัง ด้วยวิธี Mohs (Mohs Micrographic Surgery)

ภาควิชาตจวิทยา

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มะเร็งผิวหนัง

มะเร็งผิวหนังเป็นมะเร็งที่เจริญช้า ๆ อย่างไม่รู้ทิศทาง มีการแพร่กระจายไปทางกระแสเลือดและต่อมน้ำเหลืองน้อยมาก มักพบบริเวณศีรษะ คือ ประมาณ 80-90% และที่ใบหน้า 65% ได้แก่ ตา หู จมูก การรักษามะเร็งผิวหนังจะ
ได้ผลดีถ้าพบในระยะแรกเริ่มมีอาการ

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการเกิดมะเร็งผิวหนัง

1. แสงแดดและรังสีอัลตราไวโอเล็ตทั้ง UVA และ UVB
2. สารเคมี เช่น สารหนูที่ปนอยู่ในน้ำ
3. แผลเป็นเนื่องจากไฟไหม้ น้ำร้อนลวก อาจทำให้กลายเป็นมะเร็งผิวหนังได้
4. มีประวัติครอบครัวเป็นมะเร็งผิวหนัง

อาการที่บ่งบอกว่าเป็นมะเร็งผิวหนัง

1. ผื่นหรือก้อนที่เป็นอยู่เดิมมีรูปร่างเปลี่ยนแปลงไป
2. มีผื่นหรือก้อนที่เกิดขึ้นใหม่และไม่หายใน 4-6 สัปดาห์
3. ไฟ ปานที่โตเร็ว มีสีและรูปร่างเปลี่ยนไปจากเดิม มีอาการคันแตกเป็นแผล และมีเลือดออก
4. แผลเรื้อรังไม่หายภายใน 4 สัปดาห์

การรักษามะเร็งผิวหนัง

การรักษามะเร็งผิวหนัง วิธีที่ดีที่สุดคือการผ่าตัดเอามะเร็งผิวหนังออกให้หมด ถ้ารอยโรคมีขนาดเล็กกว่า 2 เซนติเมตร อาจใช้วิธีการรักษาโดยการขูดออกพร้อมกับการใช้ไฟฟ้าหรือจี้ด้วยไนโตรเจนเหลว แต่ถ้ามะเร็งกระจายไปส่วนอื่นแล้วต้องใช้เคมีบำบัด บางครั้งอาจต้องใช้การฉายแสงร่วมด้วย เช่น มะเร็งแพร่กระจายไปยังกระดูกและสมอง การผ่าตัดมะเร็งผิวหนังออกให้หมดยังมีปัญหาเนื่องจากเราไม่สามารถรู้ขอบเขตการกระจายของมะเร็ง นายแพทย์ Frederic E Mohs จึงคิดค้นวิธีการผ่าตัดที่เรียกว่า Mohs Micrographic Surgery (MMS) ซึ่งจะช่วยให้ผ่าตัดมะเร็งผิวหนังออกได้หมดถึงแม้ขอบเขตของมะเร็งจะเห็นไม่ชัด และสูญเสียเนื้อเยื่อปกติบริเวณรอบ ๆ รอยโรคได้น้อยที่สุด การรักษาวินิจฉัยนี้ได้ผลดี 90-95%

การทำผ่าตัดด้วยวิธี MMS

เป็นการตัดเฉพาะมะเร็งผิวหนังออกให้หมด โดยมีการเสียผิวหนังปกติที่อยู่ข้างเคียงน้อยที่สุดด้วยวิธีการตัดมะเร็งออกทีละชั้นเป็นชั้นบาง ๆ และจี้ด้วยไฟฟ้าเพื่อห้ามเลือดก่อนปิดแผลด้วยผ้าก๊อชแล้วนำชิ้นเนื้อไปตรวจทางพยาธิด้วยกล้องจุลทรรศน์ เพื่อดูว่าตำแหน่งใดที่ยังมีมะเร็งเหลืออยู่ ผู้ป่วยนั่งรอผลการตรวจชิ้นเนื้อประมาณ 2 ชั่วโมง ถ้ายังพบเซลล์มะเร็ง แพทย์จะกลับไปตัดซ้ำด้วยวิธีเดิมในตำแหน่งที่มีมะเร็งเหลืออยู่จนกว่าจะไม่พบเซลล์มะเร็งผิวหนังเหลืออยู่ที่บริเวณรอยโรคนั้น บางครั้งอาจต้องทำผ่าตัดซ้ำด้วยวิธีเดิม 2-3 ครั้งหรือมากกว่านั้น หลังจากนั้นทำการปิดแผลโดยการเย็บแผลหรือปล่อยให้แผลหายเองตามความเหมาะสมแต่ละราย

มะเร็งผิวหนังที่ควรรักษาด้วยวิธี MMS

1. มะเร็งผิวหนังที่กลับเป็นซ้ำ
2. มะเร็งผิวหนังมีขนาดใหญ่กว่า 2 เซนติเมตร
3. มะเร็งผิวหนังปฐมภูมิ
4. มะเร็งผิวหนังที่เจริญอย่างรวดเร็วและรุนแรง
5. มะเร็งผิวหนังที่มีขอบเขตไม่ชัดเจน
6. มะเร็งผิวหนังที่เกิดบนแผลเป็น
7. มะเร็งผิวหนังที่ตัดออกไม่หมด หลังทำการผ่าตัดด้วยวิธีธรรมดา

คำแนะนำการปฏิบัติตัวก่อนทำผ่าตัด

- การผ่าตัดวิธีนี้ สามารถทำเสร็จในวันเดียวไม่จำเป็นต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ดังนั้น ผู้ป่วยควรพยานุติมาด้วยในวันผ่าตัด เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยเวลากลับบ้าน
- พักผ่อนให้เพียงพอก่อนวันผ่าตัด
- ควรรับประทานอาหารอ่อนๆอย่างง่าย ในวันผ่าตัด
- ถ้ามีโรคประจำตัวควรแจ้งให้แพทย์ทราบ เช่น โรคหัวใจที่ใส่เครื่องกระตุ้นหัวใจ (pacemaker)
- ผู้ป่วยที่รับประทานยาแอสไพรินเป็นประจำควรรับประทานยาน้อย 10 วัน ก่อนวันผ่าตัด เพื่อป้องกันเลือดออกมากเวลาทำการผ่าตัด
- งดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 วันก่อนวันผ่าตัด

คำแนะนำหลังการทำผ่าตัดด้วยวิธี MMS

- กรณีที่ไม่เย็บปิดแผล ไม่ควรให้แผลถูกน้ำภายใน 24 ชั่วโมงแรกหลังทำผ่าตัด และควรทำความสะอาดแผลด้วยน้ำเกลือ (normal saline) แล้วเช็ดแผลให้แห้ง หากมีปฏิชีวนะก่อนปิดแผลเข้าและเย็น จะช่วยทำให้แผลหายเร็วขึ้น
- กรณีที่เย็บปิดแผล ไม่ควรให้แผลถูกน้ำจนถึงวันนัดตัดไหม ถ้าแผลเปียกน้ำให้ทำแผลเปลี่ยนผ้าปิดแผลใหม่
- ถ้าพบว่ามီးเลือดออกจากแผลที่ทำผ่าตัด ให้ใช้ผ้าสะอาดกดตรงบริเวณบาดแผลนานประมาณ 20 นาที เลือดที่ออกจะหยุด ถ้าเลือดไม่หยุดไหลให้รีบมาพบแพทย์ทันทีเพื่อทำการห้ามเลือดและปิดแผลใหม่
- ถ้าพบว่ามีอาการผิดปกติเกิดขึ้นกับแผล เช่น บวมมาก มีหนองไหลออกจากแผล ให้รีบมาพบแพทย์ทันทีไม่ต้องรอให้ถึงวันนัด
- ถ้ามีอาการปวดแผล ให้รับประทานยาพาราเซตามอล (paracetamol) 500 มิลลิกรัม 1-2 เม็ด ทุก 4-6 ชั่วโมง ควรหลีกเลี่ยงการรับประทานยาแอสไพรินเพราะจะทำให้เลือดออกง่าย
- มารับการตรวจตามแพทย์นัดทุกครั้งคือ 1 สัปดาห์ 1 เดือน หลังจากนั้นปีละครั้ง เป็นเวลา 3-5 ปี เพื่อติดตามการเกิดมะเร็งเป็นซ้ำขึ้นมาอีก
- ถ้ามีก้อนหรือผื่นเกิดขึ้นมาใหม่ในบริเวณรอยโรคเดิม ต้องรีบมาพบแพทย์ตรวจไม่ต้องรอให้ถึงวันนัดการป้องกัน

แสงแดดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดมะเร็งผิวหนังเราควรหลีกเลี่ยงแสงแดดซึ่งมีวิธีปฏิบัติดังนี้

- หลีกเลี่ยงกิจกรรมใด ๆ กลางแจ้ง ในช่วงเวลาประมาณ 9.00-17.00 นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาที่แสงแดดแผ่รังสี

สูงสุด

- ใช้ยากันแดดที่มีค่า SPF มากกว่าหรือเท่ากับ 15 โดยใช้ทา ก่อนออกแดด 15 นาที และหลังว่ายน้ำหรือออกกำลังกาย ควรทายากันแดดซ้ำอีกครั้ง

- ก่อนออกนอกบ้าน ควรสวมหมวกปีกกว้าง และใส่เสื้อปิดเพื่อป้องกันแสงแดด

- ผู้ป่วยมีประวัติครอบครัวเป็นมะเร็งผิวหนัง ควรมาพบแพทย์เพื่อการตรวจค้นหา มะเร็งตั้งแต่ระยะแรก

.....